

МОНСОГОРХОН КОНФЕТЭ

Нэгэтэ үглөөгүүр Шэмэд хүбүүн хабтагайн тайрадаһа оложо, ехэ таарамжатай зохидоор жүрөөдөөд, хурса донгорог хутагаараа зулажа, зорожо, буу дархалжа байба. Хажуудань Шэмэдһээ хэды дүү болохо Сэрэн хүршынгөө хурса донгорог дороһоо ехэ зохидхон буугай бии боложо байһые урмашан хаража зогсоно. Багашуул Шэмэдэй дархалжа байхада, хажууһаань халангүй хараад байдаг хэн. Шэмэдэй хурса донгорог дороһоо ехэ зохидхон пистолет бии болошохо, али нэгэ наа, автомат, салигар гоё һэлмэ бүтэжэ гарашаха. Мүнөө Шэмэд ажалаа дүүргэжэ, энгэр, үмдэнэйнгөө түриин зомгоһоо, хибэдэнэ сэбэрлээд, шэнэхэн буугаараа хүршэ Сэрэнээ шагааба. Сэрэн гэдэргээ хэды алхам хэбэ. Хойноһоонь дахалан Шэмэд бүри нүдөө үзүүрлээд:

– Гараа үргэ! – гэжэ зандарба.

Сэрэн сошоһондоо гэдэргээ даб гэхэдээ, түлээнэй халаладанһаа торожо орондоглоод, нүдэээ уһатуулба.

Намайе үсэгэлдэр баруун бэеын хүбүүд сохёо... Гарыемни мушхаад, аргаадхыемни буляжа абашоо! – гэжэ Шэмэдтэ гомдобо.

– Баруун бэеын гэнэ гүш? Хэниинь гарыш мушхааб? Хэлэ, хэлэ... Тэрэ һуушанан Шираб гү? Зай, ши бү уйла! Бишни Ширабта һайниинь үзүүлхэб! Гансал шимни намдаа конфетэ асаржа үгөөрэй, зай гү? Үдэшлэн бишни тэрэ ута үһэтэй Ширабай хамарайнь няасайшатар шаажархихаб!

Шэмэд баруун гарайнгаа монсогорхон нударга аһан шадалаараа бажуугаад, тохоногоороо гараа нугалжа, сээжээ хүрхылгөөд:

– Хара энэ балсангыем! Баряад үзэ, хатуу гү? – гэжэ Сэрэнһээ асууба. Сэрэн балсангыень барижа үзөөд, нюһаа татажа, урматайгаар мһэрээд абаба.

Үдэшлэн Шэмэд Сэрэн хоёр дахалсадаһаар соёлой байшан тээшэ ошобод. Киногой урда тээ соёлой байшангай

гэшхүүр дээгүүр үхибүүд олон. Эндэ тэндэ бүлэг бүлэгөөрөө зогсонхой, үсэгэлдэрэйнгөө кино тухай шууяатайгаар тоосолдонод. Сэрэнэй нэмээхэн харахадань, баруун бэеын хүбүүд амяараа нэгэ бүлэг болонхой зогсожо байбад.

– Шэмэд, тэрэ хара... Тээ тэрэ үсэгэлдэр намайе сохигшо ута үһэтэй Шираб байна! – гэжэ Сэрэн зааба ха. Шэмэдшье омогоор бэээ зурин, баруун бэеын хүбүүдэй хажуугаар эрьелдэсэгээгээд:

– Шираб, наашаа дүтэлэл даа. Нэгэ хэрэг байна, – гээд, хойноо дахуулжа, хэрэлсыһээ буубад. Сэрэн тэдэнэй хойноһоо гээгдэнгүй дахасалдаба.

– Шираб, ши үсэгэлдэр энэ Сэрэниие юундэ сохёобши, аа? – гэжэ Шэмэд Ширабые абаһаар айлгажа, һүрыень дараха һанаатай хэлэбэ. Ширабшье миин байжа үгэхэ янзагүй, Шэмэдэй урдаһаа хүлзэжэ:

– Энэшни өөрөө түрүүн эхилээ! – гэжэ Сэрэн тээшээ хёлойжо хараад: – Минии велосипедээр ябахадамни, аргаадхаар харбаа, – гэбэ.

– Худалаар хэлэнэ! Би Ширабые харбаагүй, борбилоохойе харбаа нэмнайб! – гээд, Сэрэн халсархай гуталайнгаа хоншоороор газар этэн зогсоно.

– Энээнһээ хойшо Сэрэнэй ойро хүрөөд үзөөрэй даа, үйлыешни үзүүлхэб! – гэжэ Шэмэд шангарба.

– Һэ! Хэн шамһаа айхаа байгаа юм! – гэжэ баруун бэеын Шираб һөөргэдэбэ.

– Шанга-шанга хөөрэлдөөнэй болоходо, үхибүүд һэрмэр гэлдэжэ, тэдэниие тойробод. Нүхэдэйнгөө урмада аягүй байдалда орохогүй гэжэ хэн хэнииньшье мүхөөгөө үгтэхгүй янзатайнууд урда урдаһаа гэтэлсэн зогсожо байтараа, энгэрнүүдээ хам шүүрэлсэн носолдошоно.

Тойроһон хүбүүд хүхилдэжэ:

– Шаа, дэгээдэ! – гэжэ алишье тээһэнь шууяатайгаар дэмжэнэд.

Хам оролсоһон хүбүүд гэнтэ хоёр тээшээ хаха бутаран, монсогорхон нюдаргануудаа булсайса бажуугаад, дэбхэрэлдэн шаасалданад. Абаһаар хэниинь хэнээ булхаяа

байнаниинь ойлгогдоногүй. Шэмэд гэдэргээ сухарижа, гэнтэ Ширабайнгаа доогуурнь шургажа, үрөөһэн хүлһөөнь татаһаар татаад, унагаажархиба.

– О! Оо-оо! Шэмэд диилээ! – гэлдэжэ, Шэмэд тээшэ болоһон хүбүүд хүхилдэбэд. Сэрэн баярлаһандаа өөрөөшье ойлгонгүй, гарнуудаа дээшэнь шэдэн байжа, байра дээрээ дэбхэржэ мэдэбэ.

Булигдаһанда тоологдоһон Ширабай досоонь уйтаржа, аалихан газарһаа үндыжэ ябатараа, гэнэтэйгээр Шэмэдээ түлхижэ унагаагаад, дээрэһэнь унажа, ёборжо мэдэбэ.

Аха нүхэрэйнгөө муу байдалда ороһыень ойлгоһон Сэрэн урагшаа нуга харайжа, ута үһэтэй Ширабые, хаанаһаа гэнтэ хүсэтэй болоо юм, гэдэргэнь татажа унагаагаад, шэһыень хазажа мэдэбэ. Шираб ухаа алдаад, айлай хорёодо хулгайгаар ороһон ямаанһаа дутуугүйгөөр шааяса хүхирөөд, Сэрэнээ сошоожо, гарһаань мултгараад, хашаада түшүүлээтэй байһан велосипедээ унажа:

– Хамһаа гэжэ баабайдаа хэлэхэб даа! – гээд, гэр тээшээ унинхан-тунинхан гүйлгэшэбэ.

Хүбүүд Сэрэниие тойрожо, эндэһэнь тэндэһэньшье амаршалжа, халуунаар мийэрэлдэн гарыень адханад. Мүнөөдэрэй баатар болоһон Сэрэнэй эрьежэ харахадань, Шэмэд уруу-дуруу юумэ саана гансаараа зогсожо байба. Сэрэн хүршэдөө аалихан дүтэлжэ, дорюунаар хармаанаа нууляд, эрээхэн саарһанда орёогоотой монсогорхон конфетэ һарбайгаа һэн. Яагаашье һаа, Шэмэд Сэрэниие үмөөржэ, ута үһэтэй Ширабай урдаһаа тэмсээ ха юм даа.